

n. 62, 11.

X 2002 902

Nat. I.

PANEGYRICUS
REVERENDISSIMO AC SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,
DOMINO

AUGUSTO,

Primate Germaniæ, postulato Ar-
chi-Episcopatus Magdeburgensis Administratori,
Duci Saxonie, Julie, Clivie ac Montium, Landgravio
Thuringie, Marchioni Misnie nec non superioris ac
inferioris Lusatie, Comiti in Marca, Ravensbur-
go & Barby, Dynastæ in
Ravenstein.

^{Quo}
SERENITATIS EJUS Familia, Vita &
Res præclare gestæ levi quodam penicil-
lo adumbratur

in

Illustris ad Salam Augustei

Auditorio Majori

Valedictionis Loco

dictus

à

JOHANNEBALTHASARE Salskneri /

Weissenfelsâ-Misnico, Alumno Ducali.

die 14. Julii A. O. R. M. DC. LXIX.

LEUCOPETRÆ, Literis HIDEBRANDIANIS,

REVERENDISSIMI AC SERENISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI,

DNI. AUGUSTI,

Germaniæ Primatis, Archi-Episcopatus Magde-
burgensis postulati Administratoris, Sax. Jul. Cliv. ac Mont.
Ducis, Thuringiæ Landgravii, Misniæ, superioris pariter ac inferioris
Lusatia Marchionis, Marca, Ravensburgi & Barby Comitis, Raven-
steinii Dynastæ, in Dicasterio Provinciarum Hæreditariarum
Præsidi Eminentissimo ut & cæteris
Consiliariis Nobilissimis

VIRIS

*Per-Illustri, Generosis, Maxime Strenuo, Magnificis, Nobilissimis, Amplis-
simis atq; Consultissimis*

DNO. GEORGIO DIETERICO à Rouders / Consiliario
intimo, Principatus Saxo-Querfurtensis Capitaneo, nec non
Illustris ad Salam Augustei Inspectori supremo.

DNO. GEORGIO FRIDERICO ab Hellsdorff / in Kyritsch
Hæreditario.

DNO. ADAMO SAMUELI Freystein / Jcto Excellen-
tissimo, Illustris Gymnasii Augusti Inspectori & Jurisp. P. P.
Præceptori quondam suo etiamnum desideratissimo, honora-
tissimoq;ve.

DNO. JOHANNI HELWIGO SINOLDO dicto
Schüze / Jcto celeberrimo.

*Dnis Mæcenatibus, Patronis ac Promotoribus suis hoc in
Patria Parentem Pietatis Monumentum*

in

debitæ Observantiæ & Gratitudeis *τεκμηριον* ac
ulterioris gratiæ ac promotionis promerendæ

οργανηριον

nuncupat Author

JOHANNES BALTHASAR Salefner / LL. St.

I. N. J.

Discessurus ego abhinc, Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi atque Consultissimi, Excellentissimi, Per-Reverende, Clarissimiqve, Domini Mæcenates, Patroni, Promotores atque Præceptores omni observantiæ cultu sanctè devenerandi, Tuqve Corona Musarum florentissima. Discessurus inquam, ego abhinc Almamqve Patriam ab ineunte ætate Studiorum meorû benignissimam Matrè cum celeberrima Philyrèa commutaturus diu hætenus mecum delibera- vi, quamnam pro acceptis beneficiis debitæ Grati- tudinis post me relinqvam Tesseram. Hoc autem mihi cogitan- ti tria Grati- tudinis officia sese offerunt: Beneficia nimî- rum accepta gratâ mente putare, eorundem magnitudi- nem maximis eisqve assiduis extollere laudibus & demum dignè ea rependere. Quoniam verò nec Serenissimi No- stri Magnanimitas, nec Vestra, Auditores Patroni ac Præceptores colendisimi, Modestia à me jam desiderat remunerandi vicem, nec fortuna mihi mea suggerit red- hostiendi facultatem, si partes duas priores tanto officio- sius & curiosius impræsentiæ exsolverem, me ingrati- nomen ac notam aufugere posse ratus sum. Quoniam ve- rò haud ita pridem debitam Grati- tudinem tam erga Præ- ceptorem meum desideratissimum B. Dn. M. Andream Albinum Illustris hujus quondam P. P. & Scholæ Patriæ Rectorem meritisimum quàm erga Patriam dulcissimam Urbem hanc Leucopetram ex hac ipsâ Cathedrâ, si non

*in Orat. Pa-
rètali Albi-
ni Professo-
ris, & in O-
ratione Pa-
negyrica de
laudibus Leu-
copetræ.*

verbis satis dignè, tamèn animò, ut spero, non prorsus degeneri probavi; nunc nihil ampliùs restare arbitror, quàm ut etiàm erga eum, cujus Munificentiam nunquam satis deprædicandam factum est, ut in almo hoc Lycéo Patrio fidelissimè informari potuerim, Reverendissimum nimirum atque Serenissimum Principem ac Dominum, Dominum AUGUSTUM, Primatem Germaniæ, postulatam Archi-Episcopatus Magdeburgensis Administratorem, Ducem Saxonæ, Juliæ, Cliviæ ac Montium, Landgravium Thuringiæ, Marchionem Misniæ, nec non superioris ac inferioris Lusatia, Comitem in Marca, Ravensburgo & Barby, Dynastam in Ravenstein, Dominum ac Nutritium meum Clementissimum, gratæ mentis indicia proderem.

In vestrum igitur, Auditores omnium ordinum honoratissimi, conspectum multò jucundissimum nunc Cathedram hanc ultimam conscendens prodeò, pro virilitate nûitatis meæ AUGUSTO Principi Patriæ Parentilaudis erectur Trophæa ob insignes, & celebrandas res gestas ac facta tanto Herœe digna. At, dum hoc facio, subve-reor ac graviter extimesco, ne, dum devotum hoc famulantis eloquentiæ obsequium Principi potentissimo dicere ac consecrare cupio, illud mihi contingat, quod contigisse cuidam minus in suâ arte perito pictori facetissima Poëtarum testantur monumenta. Is enim aliquando (Nimiâ fortassis artis suæ fiduciâ ductus) cum Echûs effigiem, ejusque nativum decorem curioso penicillo adumbrare tentaret, ex improvise pudore suffusus erat. Impatiens quippe illa & nullâ ratione indoctæ manûs temeritatem perferens, cum nunquam ante nisi interrogatis responderet, præruptis tunc silentii frænis in ea prorupit verba: Itanè, pictor vane, quod nullo pacto fieri potest, tuis te coloribus & penicillò consecuturum putas? Si me vis pingere, pingere vocem, pingere animam. Non Echûs ego abditam faciem, sed Serenissimi Ducis AUGUSTI

STI omnibus laudum titulis decorandas Virtutes mode-
stâ deprædicatum ibo Panegyri. Sed ut in vestibulo sta-
tim Orationis meæ per compendium quasi vobis, Audi-
tores Optimi, de quo impræsentiarum verba sum factu-
rus, exponam. Hic est ille AUGUSTUS pius ac divinarum
Virtutum satellitio instructus Princeps, in quem augustus
sanguis & virtus fortunaque concesserunt, in quo quic-
quid cogitaveritis, Gloria erit, Bonum vestrum erit. Hic
est ille AUGUSTUS Princeps, cui fasces submittit libra
justitiæ & Astræa illa cælo lapsa non ambitiosius in aliâ
quàm in ejus serenissima mente dignum Majestate suâ col-
locavit domicilium. Hic est ille AUGUSTUS, quem a-
mant probi, verentur improbi, summi, medii, infimi
admirantur. Hic est ille AUGUSTUS, cujus auspiciis &
Heroica Magnificentia Alum hoc Gymnasium floret,
cujusque animadversionibus Iernæ flagitiorum locum
nullum habent. Hic denique est ille AUGUSTUS, sub
cujus Imperio communis felicitas, sacrosancta religio,
intemeritas legum, tuta quies & prisca fides reviviscunt.
Hunc, hunc, inquam, augustissimum Patriæ Parentem
AUGUSTUM ejusque res præclare gestas pro tenuitate
meâ valedictionis loco vobis ob oculos ponam. Fateor
equidem, non me Phidiæ artem excellentem callere, qui
vividis coloribus tantum Principem exprimere queam, nec
Lysippi tenere peritiam, quem in fingendo orbis domi-
tore Alexandro æmuler: Idcirco Exemplum sagacioris
illius pictoris sequar, qui cum artificio excelleret, inge-
nio tamen magis abundabat: Is velo obumbrasse dicitur,
quod penicillo exæquare desperabat. Sic & ego Princi-
pis nostri Virtutes omni laude & admiratione sublimiores
religiosò silentiò venerabor.

Quid verò, antequam Orationis meæ vela pandam, à
vobis, Auditores honoratissimi, quorum animos Reve-
rendissimi ac Serenissimi Principis nostri amor penetra-
vit, petam, ut me benevolè attenteque audiatis? Scio e-

A 3

quidem

quidem hoc mihi dicis morisque causa esse faciendum
ac ne Rhetorum leges migrare videar: Sed idem super-
vacaneum esse scio, benevolentiam eorum aucupari & ire
attentionem excitatum, quos ad audiendum tantò studio
tantâque alacritate convenisse videam; quorumque favo-
rem nullâ re magis in præsens promereri possim quam lau-
des Optimi Principis nostri, qualicunque etiam oratione
celebrando vel ab oblivionis saltem putredine vindican-
do. Favete ergò animis & balbutientem me tanta de re,
quæ disertissima quoque virorum doctissimorum ora
fatigare solet ad dimidium horæ benevolentiam vestram sub-
levate.

Nec verò eorundem Rhetorum, morisque pervulgati
anxiè nimis ac superstitiosè nunc mihi præmenda videtur
orbita, scilicet ut longam alteque repetitam orationem
explicem de Principis Nostri, quem laudandum suscepi,
Patriam, si enim dicerem in illâ, ea, quæ suspicere mirari-
que vulgus in regionibus assolet, situm nimirum, urbes-
que splendidissimas, Tecta Magnifica, Palatia Regia,
Arces inexpugnabiles, Turresque ad cælum usque sub-
latas, si recenserem divitias, quas natura & rerum o-
mnium Parens ac Procreatrix Terra in Saxoniam cottidiè
totò quasi horreò spargunt in omnes hominum usus. Si,
inquam, hæc omnia & quæ alia multa palmam cæteris
Orbis Terrarum Regionibus præipientia coacervari
possent, pro singulari præstantiâ rerum pari verborum or-
natu exequerer, condignisque laudibus eveherem, mo-
les foret.

Neque à primæva origine dicam Natales, quos si re-
censere permetteretur, arcanam Nomenclatione Regum,
Imperatorum, Heroum omnium, donec ad ipsum Jovem
pervenirem mihi foret opus. Sed intra brevitatis cancel-
los me continens illas præsentis discursu contemplabor.
Majorum imagines & ea saltem Avorum exempla, quæ
Regalem Imperatorum creandorum Dignitatem obtinere,
re,

re, referam. Si ergò Generis Nobilitas & antiqua Majorum Gloria aliquid ad commendandam Personæ facit Dignitatem, quod tamen extrà omnem dubitationis aleam veritati est consentaneum, quippe paternos Spiritus retinere creduntur filii, quorum nomine graves sunt, secundum Tacitum. AUGUSTUM certè Nostrum hoc multis summatibus præfert familiis & anteponit Genealogiis, iis ortum esse Majoribus, qui famam præclare factorum terminarunt astris. Imperatorum clarissimus noster Justinianus, summam cujusque Reip. tutionem de stirpe duarum rerum, armorum & Legum venisse: Et, Imperatoriam Majestatem non solum armis decoratam, sed etiam legibus armatam esse, debere in principio Institutionum ponit: Ut utrumque tempus & bellorum & pacis rectè possit gubernari: Et Princeps Romanus non solum in hostilibus præliis victor existat, sed etiam per legitimos trames calumniarum iniquitates expellat. Quod Imperatoris monitum si alii quoque retrò ac post Reges ac Principes studiosè curarunt; Idem certe longà & non interruptâ serie Serenissimam Prosapiam Saxoniam sedulo egisse historiarum monumentis informamur. Si quidem ex hac inclytâ Domo extiterunt quamplurimi Electores ac Principes Justitiâ Clari Belloque potentes: quorum fama, Nominisque perpetua celebritas non modò exteris & hostibus formidabilis fuit: sed & subditis atque toti Imperio Romano solatium præbuit maximum. Et ob id etiam Illustris Dominus GEORGIUS DIETERICUS à Rondeck, Serenissimi Principis nostri Consiliarius intimus, Præses & Inspector supremus undique fulgentissimus Augustam Saxoniam Domum in Proclamatione Illustris hujus Gymnasii summis evehit laudibus, quod semper SACERDOTIUM cum IMPERIO conjunxerit & in id præcipuè elaboraverit, ut præter rectam Juris ac Justitiæ

Tacit. 14.
Annal. c. 59.

con-

*Electores
Saxonia
I.
FRIDERI-
C9 bellicos9.
Fabric. lib.
7. Orig. Sax.
p. m. 697.*

*Fabric. lib.
7. Orig. Sax.
p. 687.*

*II.
FRIDERI-
CUS II. pla-
cidus.*

constitutionem in Provinciis ac Ditionibus maximâ Indu-
striâ colerentur Academiae, Gymnasia ac Scholæ. Quis
enim, qui Historiarum jucundissimos fontes primis sal-
tem, ut ajunt, labris degustavit, nescit. FRIDERICUM
BELLICOSUM, qui Electoratu Saxonico à Sigismundo Ro-
manorum Rege, ob res contra Bohemos præclarè gestas
& quod eosdem ferocientes ad Bruxiam memorabili præ-
lio fuderat primus ex Serenissimorum Principum nostro-
rum prosapia, Anno Orbis redempti post millesimum
quadragesimum vigesimo sexto, die Petri ad vincula
investitus est, singulari Clementiâ, atque Munificentiâ
celeberrimam Academiam ex ruinis Academiae Pragen-
sis, quæ tum propter dissidia Bohemorum & Germano-
rum penè erat collapsa, magno cum bono, non modò
hujus Provinciae, sed & universæ Germaniæ in Urbem
Lipsiensem Anno Christi post millesimum, quadragesime-
simum nono, feriâ secundâ post primam Adventûs Domi-
nicam, introduxisse: quam postea variis proventibus,
partim ex patrimonio proprio, partim ex vicinis Episco-
patibus, Misnensi, Martisburgensi & Naumburgensi,
Canonicatus ipsi certos applicando, dotavit. Inter alia
verò, quæ in illâ Academia pietatis & scientiarum consti-
tuit ornamenta, Facultatem quoque Juridicam ordina-
vit, cujus moderatione non solum Juventus ad Jurispru-
dentiam addiscendam informaretur, ac honores compe-
tenter consequeretur; sed & consulentibus de Jure Respon-
sa communicarentur. Quod institutum optimi Princi-
pis Electoris ita feliciter processit, ut præclarissimorum
Principum Curia & Tribunalia semper pronunciata Fa-
cultatis ejusdem prædicarint, magnificerint: atque ex
Collegio illo Viri in Jure & Politica prudentia Eminentis-
simi veluti ex Eqvo Trojano acervatim prodierint.

Electorem Bellicosum sequitur Filius FRIDERICUS hujus
Nominis II. ob Clementiam singularem PLACIDUS dictus,
Heros ex Heroë genitus, qui non minori felicitate atque
Pa-

Parēns Imperatori ALBERTO contra Bohemos ac Polonos auxilia militaria, fugatis Hostibus, animosè præstitit. Ac licet toto Imperii tempore Bellis tam intestinis Fratribus germanis indignis, quàm exteris tumultibus & incursionibus implicitus fuerit: tamen in ipsis etiam Martis certaminibus Justitiam exercere, leges censorias, nummarias & similes condendo atqve renovando non destitit.

*Fabric. lib. 7.
Orig. Sax. p.
m. 768.*

III.

Sic Elector ERNESTUS hæres Patris, Princeps, teste Fabricio, Sapientiâ, Virtute & Integritate Maximus, cujus Moderamine justo ac quieto subditi vires bello amissas recollegerunt & Patriæ restituta disciplina est. Quod etiamnum laudatissimæ ejus ordinationes & leges sumptuariæ, vestiariæ, mercenariæ aliæqve probant.

*ERNESTUS.
Fabric. lib. 7.
Orig. Sax. p.
m. 789.
Fabric. lib. 7.
Orig. Sax. p.
m. 789.*

IV.

FRIDERICUS III. Saxonix Elector multarum rerum cognitione, multipliciqve Experienciâ, singulariqve mentis sagacitate id obtinuit, ut non solum cognomentum SAPIENTIS sortiretur, verum etiam, ut Fabricius in præfatione Saxonix illustratæ testatur, Consiliorum The-saurus, legum Defensor, morum speculum, Decus Principum, & juxtâ Nomen suum dives amator Pacis Ecclesiarumqve deniqve & Scholarum Nutricius optimus appellaretur, hic post obitum Parentis ERNESTI, adepto Electoratu, Palæstinam Religionis causâ adiit, Bello Cameracensi contra Venetos interfuit, variasqve in Imperio dissensiones periculosissima Bella minantes singulari dexteritate composuit. Defuncto Imperatore Maximiliano I. Vicariatum Imperii gerens delatam sibi Imperatoriam Majestatem voto suo in Carolum V. Hispanix Regem Anno post millesimum quingentesimum decimo nono die 28 Mensis Junii transtulit: Cum ante aliquot Annos, scilicet millesimo, quingentesimo secundo Academiam Wittebergensem liberalissimè erexisset atqve fundasset. In quâ laudatissimâ Academiâ, non minus atqve Proavus ipsius in Lipsiensi fecerat, percelebre

*FRIDERICUS III.
Fabric. lib. 8.
Orig. Sax. p. 12.*

*Fabric. lib. 8
Orig. Sax.
p. 130*

B Justitiam

Justitiæ exercitium instituit. Et primus post Deum Mar-
tini Lutheri Theologorum illuminatissimi protector fuit.

V.
JOHANNES
constans.

Fabric. lib.
8. Orig. Sax.
p. 24.

VI.
JOHANNES
FRIDERICUS.

Fabric. lib.
8. Orig. Sax.
p. 39.
Fabric. lib. 8
p. 61.

VII.
MAURITIUS.

Fabric. lib.
9. Orig. Sax.
p. 98.

Cui successit in Electoratu Frater JOHANNES co-
gnomento CONSTANS Princeps Pietate, Fortitudine
& Justitiâ Clarissimus. Hic admirabili constantiâ confes-
sionem protestantium in Comitibus Augustanis Anno post
millesimum quingentesimum trigesimo Carolo V. non
modò exhibuit, sed & intrepidè retinuit. Præter expedi-
tiones suas Italicas & Pannonicas, tumultus agrestium in-
opinatâ celeritate compescuit. In Ditionibus suis Jus &
Justitiam ita exactè conservavit, ut pietas & Justitia æmulæ
quasi noscerentur.

Patre è vivis sublato, JOHANNES FRIDERICUS
Electoralement dignitatem adeptus est, Marte ambiguo u-
sus, sed Pietate & Justitiâ non minus atque Parens clarus.
Hic ob revulsionem à Civitate Magdeburgensi oppidi
Gommern sibi & Posteris suis Titulum Burggravii Mag-
deburgensis acquisivit. Libertatem suam erga studia et-
iam in rebus adversis exercere non destitit & fundamen-
ta Domicilii Pietatis & Justitiæ in Urbe Jenâ posuit, quæ
postea Filii Serenissimi successores Anno 1558. die Men-
sis Februarii secundo solenniter absolverunt.

Quænam fuerit Fortitudo & Justitia Serenissimi Ele-
ctoris MAURITII, qui gloriosissimi Principis ALBER-
TI ob res præclare gestas dextra manus Imperii dicti Ne-
pos & HENRICI PII Filius fuit, primi de hac lineâ Ele-
ctoris, id non libri saltem, sed etiamnum gestorum Mo-
numenta testantur. Siquidem ipsius Arma Europæ &
Asiæ Monarchas terruisse Historiæ loquuntur. Cujus
Munificentiam erga studia incredibilem Illustres tres
Scholæ, quas aperuit Misnensis nempe ad Albim, Por-
tensis ad Salam & Grümmana ad Muldam nec non in in-
tegrum restitutæ Academia Lipsiensis & Wittebergensis
perpetuò prædicant. Et studium erga Justitiam indefes-
sum ordinationes Provinciales Anno 1543. & 50. pro-
mul-

mulgatæ item instaurationes supremorum Judiciorum Curialium Lipsiensium & Wittebergenſium apud exteros quoque prædicatorum ſub Annum 1549. & 50. factæ demonſtrant.

Huic in Electorali dignitate ſucceſſit auguſtiſſimus Princeps AUGUSTUS, qui Pietatis, Fortitudinis & Juſtitie Famâ totum implevit Orbem, nec immeritò Juſtiniano noſtro comparatur, quod in his Provinciis Juri & Juſtitie certitudinem ſuis æquiffimis Conſtitutionibus & ordinationibus perenni obſervantiâ dignis reddiderit.

*IIX.
AUGUSTO.*

Patris & Majorum veſtigia inſecutus CHRISTIANUS Princeps animi, corporis & fortunæ bonis Illuſtriſſimus Turcicæ & Pontificiæ Tyrannidi Terror & Juſtitie Defenſor ſtrenuus.

*IX.
CHRISTIA-
NUS.*

Post cujus obitum relictorum Pupillorum Illuſtriſſimorum Curam & Electoratûs Administrationem geſſit FRIDERICUS WILHELMUS Dux Saxonie, ea, quæ ad Pacem, Tranquillitatem & Defenſionem Romani Imperii ſpectabant fortiter procurans, ſeque Juſtitie Fautorem, Promotorem & Conſervatorem multis Teſtimoniis præbens. Tandem quoque Gubernatione ſecundum LL. Imperii legitimo ſucceſſori CHRISTIANO II. cedens, qui ſedulò hoc egit, ut communis patria à Turcarum rabie & inteſtinis tumultibus liberaretur. Deum coluit, Imperatorem honoravit. Hic primus ſibi & toti proſapie Saxonice Inveſtituram Ducatum Julie, Clivie, Montium & reliquorum Comitatum & Dominiorum ad hærentium acquiſivit. Ordinationibus ad Ampliſſimum ſummum & florentiſſimum harum Provinciarum Judicium, quod Appellationum vocatur, ſingulare Juſtitie poſuit Monumentum. Decedens præmaturè Dignitatem Electoralè reliquit Sereniſſimo Fratri, Domino JOHANNI GEORGIO, Principi raræ felicitatis, cui primo ſtatim Gubernationis Anno ea, quæ nulli ex Electoribus Antecceſſoribus obtigerunt, ut poſt mortem RUDOLPHI II. Imperatoris

*X.
FRIDERI-
CUS WIL-
HELMUS.*

*XI.
CHRISTIA-
NUS II.*

*XII.
JOHAN-
NES GEOR-
GIUS II.*

Langovitius Romani Imperii Vicarius primâ vice salutaretur, ipsi quæ
Im. admiran. Imperatoria summa Dignitas ac Diadema ab Electorali
d. Sax. lib. 3. Collegio offerretur, bis conventus Electorum tranquillè
c. 2. p. 7. visitaret, Regem Romanum placidè eligeret, sibi quæ
legitimum successorem primum nasci cerneret. Hujus
Principis Electoris à gloriosissimis Majoribus implantata
Pietas ex tot jubilæorum & Fæstorum Eucharisticorum In-
stitutione, ex Decisionis solidæ & Apologiæ Saxonicæ
adornatione, ex Errorum Rathmanni & Schvvenckfel-
dianorum aversione, ex concinnatâ Pupillâ Evangelicâ
oculatisimâ & ejus Apologiâ Principali satis super quæ e-
lucet. Armorum verò studium tricennale bellum de-
fensivum Germanicum testatur atque demonstrat. Et
Justitiæ propagandæ fervorem Ordinatio Judiciaria, quæ
gloriosissimus Princeps Elector augustissimi Electoris
AUGUSTI Avi sui Novellas Constitutiones ad omnem
Posteritatem commendandas in perpetuam Nominis sui
Gloriam perfecit & continuavit, manifestat, posteris quæ
ob oculos ponit. Et ut multa in pauca conferam, quæ
jam in singulis recensitis Electoribus deprædicavi Virtu-
tes, in eadem unus iste Elector Majorum Exemplis stimu-
latus excrevit superavit quæ; FRIDERICI etenim I. bellicosi
Tritavi sui Fortitudinem. FRIDERICI, II. Atavi Mansve-
tudinem. ALBERTI Abavi Teutonici Herculis ac dex-
tra manus Imperii nuncupati Robur heroicum. HEIN-
RICI Proavi Pietatem & repurgatæ Religionis studium.
AUGUSTI Avi verè augusti Felicitatem, Justitiam, Pru-
dentiam, æternam Famam & celebrationem. CHRISTIA-
NI, I. Parentis splendorem eximium, Heroicam virtutem,
animi quæ excelsitatem. CHRISTIANI, II. Fratris Re-
ligionis Lutheranae fervorem pium & zelum ardentissi-
mum fataliter in Reip. salutem ipsi inditum & concessum
fuisse non libri saltem, sed etiamnum omnes homines,
quibus è meliore luto Titan præcordia finxit, testantur.

Quod si igitur fortes creantur fortibus & bonis,
quod

quod si est in Juvencis, quod si est in Equis Patrum Virtus,
quod si nec imbellem progenerant Aquilæ columbam.
Quid miri quod & nostrum Principem tot Seculis nobilita-
ta & haud unquam interrupta Majorum Virtus ad omnem
Gloriam stimulat, ut tot ingentium & sapientissimorum
Cæsarum, Regum, Electorum ac Principum Saxonum
non alienò sed paternò avitoque exemplò non peregrinà
sed domesticà memorià adjutus seque suosque tutetur glo-
riosus. Quid enim quæso, Pietatis, quid Magnanimi-
tatis, quid Constantiæ, quid Sapientiæ, quid Prudentiæ,
quid Felicitatis, quid dici aut fingi Gloriæ potest, quod
non serenissimo Principi nostro implantârint exprimen-
dumve reliquerint tot cum maximo honore dicti Heroum
omnium Optimi, Maximi. Magnam omninò vim, ma-
gnam necessitatem, magnam possidet Religionem pater-
nus avitusque sanguis, ex quo, si quæ bonitas concepta
est, non modò expungi non potest, verum usque eò per-
manat ad animum, ut summa Virtus atque Gloria conse-
quatur, & sic semper congenitâ Patrum Virtute Majorum
Gloria gaudet perpetuari. Scio equidem hæc tanta Ge-
neris ornamenta Serenissimum nostrum inter prima non
numerare, sed factis potiùs ostendere se non minus avita-
rum Virtutum, quàm fortunarum ex asse & solido esse
Hæredem. Tantæ siquidem in eo sunt Virtutum Excel-
lentia, ut divinâ quadam æmulatione una alteri palmam
præripere & ceu Olympiaco cursu certare invicem videan-
tur. Sed mihi perplacet, Auditores honoratissimi, in per-
texendo hoc Virtutum AUGUSTEARUM ordine à singu-
lari ejus in supremum Numen PIETATE filium ac stylum
ducere. Toties autem stupeo, quoties eam mecum repe-
to, tali namque ipsius Vita Pietate est prædita, ut ea in
tàm Serenissimo Duce si adesset sola, arduum omnibus-
que Principibus imitandum existeret Exemplum. Hunc
enim Principem nostrum Virtus excepit nascentem, enu-
trivit sapientia crescentem, perfecerunt autem Pietas & Re-
ligio

ligio adultum. Divinum illud Evangelicæ Reformatio-
nis opus, quod Deus per FRIDERICUM Electorem Sa-
pientem cœpit, quod JOHANNES Elector Dei auxilio
constanter continuavit, quod JOHANNES FRIDERI-
CUS bono cû Deo magnanimiter defendit, quod MAU-
RITIUS Elector fortiter propugnavit, quod Elector AU-
GUSTUS prudenter ab Hæresibus vindicavit, quod
CHRISTIANUS Pater & Filius christianè & piè fovit,
quod JOHANNES GEORGIUS I. tricennali Bello illi-
batum & inviolatum conservavit, illud Reverendissimum
nostrum Principem ferventissimo zelo nunc magis magis-
q̄ve propagare & tanquam Thesaurum omnibus Cræsi
Cræsiq̄ve Divitiis, omnibus Mundi totius opibus potio-
rem constantissimè custodire ex eo haud obscure conspici-
tur, quod non solum ob horrorem, quem nobis formida-
bili manu in proximè præterlapsis Annis scycticus ille
Iatro Turca incutiebat, Festa pœnitentialia plus vice sim-
plici institueret, omnibusq̄ve Ecclesiæ Ministris, ut ferven-
tiori zelo conciones pœnitentiales haberent & ut subditi
summâ devotione veram pœnitentiam maturarent, pre-
cesq̄ve publicas majori frequentia celebrarent in
mandatis clementissimè daret, sed etiam ut singulis annis
in Festo Johannis Baptistæ Ecclesiæ Pastores Auditoribus
suis Augustanam Confessionem proponerent & ut debitas
pro maximo hoc dono cœlitus mortalibus collato agerent
gratias, admonerent, Anno 1668. die 9. Junii rescriberet,
quod imò ut in omnib9 Parochiis varia Scripta Theologica
in primis Tomi B. Lutheri Altenburgi excusi compararen-
tur, haud ita pridem ordinaret. O stupendam & raram
in Principe nostro virtutem! O Exemplum dignissimum,
quod ferreo stylo exsculptatur & aureis literis formetur.
Sacrosancta Religio uti maximum Reip. fulcrum ac ner-
vus, ita Principi ornamentum ac emolumentum est ma-
ximum. Non constitisset immatura adhuc Imperio Ro-
mæ, nisi oportuna Numæ Pompilii fraude in Dei reveren-
tiam

tianam perfracti parentium animi fuissent. Quid, quæso,
 Davidem ex infimo hominum genere in supremum terre-
 næ Dignitatis gradum evectum omnigeno honore beavit?
 Pietas: quid eum tot auspiciatissimis bellis, tot felicissi-
 mis præliis, tot augustissimis victoriis, tot summis Trium-
 phis donavit? Pietas: Quid Domini & Imperii ejus Po-
 mæria longè lateqve dilatavit? Pietas: quid deniqve ce-
 leberrimam Nominis ipsius Gloriam in omnem divulga-
 vit Posteritatem? Pietas: Quid tantam Salomoni Re-
 gum Sapiientissimo conciliavit Gloriam? Pietas. Et
 quid Serenissimo Principi nostro Fata sic conciliavit, ut
 ei Fortuna tantum indulserit, quantum quisque vel in
 Cassum optat seu desperat? Pietas. Quænam causa im-
 pulsiva fuit ut Magdeburgensis Primatus & Archi-Episco-
 patûs Proceres & ordines unanimi totius Capituli consen-
 su & voto, fremente licet & indignante Pontifice Roma-
 no, Serenissimum Principem nostrum Administratorem
 & Antistitem sibi Anno 1628. postularent & trigesimo o-
 ctavo introducerent? Pietas.

Pietas Dignitatem Principis tuetur, Pietas Popu-
 li obedientiam alit, Pietas mænia firmat, hostes pro-
 cul depellit, nec non prosperitatem & Bona omnia im-
 pertit. Sicuti autem ex liquido quodam canali sponte
 suâ profilit lympha, ita non minus ex Pietate uti omnes aliæ
 Virtutes ita maximè ortum suum trahit Imperii ille ocu-
 lus PRUDENTIA, ut Princeps non nisi pius, sapiens ac
 prudens verè sit oportet. Timor enim Domini, juxta
 Regii illius Vatis ac Psalmographi Davidis effatum, Sa-
 pientiæ initium est. Arragoniæ Rex Alphonsus, decies &
 quater sacro Codice perlecto maximam Sapientiæ partem
 vendicabat. Quantâ noster AUGUSTUS Princeps præ-
 ditus sit Prudentiâ, pro me jam loquantur Viri, qui orche-
 strâ imâ spectant, siquidem excurrere in laudes negotio-
 rum Patriæ maximorum ac difficillimorum, quibus Pa-
 rens

Psal. 119.

rens Reverendissimus omnem exercuit ætatem, Juveni mihi fas non est, nec Experientia rerum Magistra me edocuit. Illud saltem dico: Nulla res tanta, tamque difficilis esse potest, quam ille non & consilio regere & prudentiã tueri & virtute conficere possit, utpote qui ab ineunte statim ætate præviã Pietate, omnibus allaboravit viribus, ut Palladi & Minervæ se totum devoveret & ad futuram Principatûs Possessionem literarum apparatu viam sibi sterneret, ratus tanto se omnibus acceptiorem & Reip. utiliorem fore, quanto majori nexu & vinculo cum Musis jungeretur. Novit etenim Serenissimus Princeps Senatoriam Autoritatem, Principalem Gravitationem, Regiam Majestatem, Casaream sublimitatem suam certè honorem animique precium amittere, si Musis destituta inertè Ignorantiæ manum & herbam porrigit. Imperatorem Trajanum Antiquitatum Secretarii laudibus in cœlum usque evchunt, quod Artes ingenuas earumque Professores in complexu, in oculis, in auribus habuerit & quod sub ejusdem Imperio studia receperint spiritum & sanguinem. Idem nunc de Serenissimo Principe nostro æternis laudum encomiis decantare jure possumus optimo, qui, juxta Hippocratis monitum in Epistolis ad Senatum Populumque Abderitarum, non Turres, nec Mania, sed Viros Doctos atque Prudentes eorumque prudentia consilia sua intelligit propugnacula.

Prudentiã itaque AUGUSTI antã oculos positã, quid nunc de commendationis & famæ perpetuo fundamento, si Tullio credimus, Justitiã ejus, sine quã nihil non modò laudabile in orbe, sed ne ullum quidem Imperium potest existere, dicam? Hanc Dominam ac Regiam Virtutum ita intemeratam tenet Serenissimus Princeps AUGUSTUS, per manus quasi traditam à Gloriosissimæ memoriæ Parente Domino Electore Saxonie JOHANNES GEORGIO I. & candidè administrat tam Halæ Saxonum, quam apud Candidam Nostram Petram, latis restituit

stituit vim legibus, emendat veteres utilius & fert novas salubrius. Taciti illud, quod habet lib. 2. Annal. c. 34. in Serenissimi nostri Ditionibus ante aliquot Annos audiebatur. Ambitum nimirum fori, corrupta Judicia, Sævitiâ Oratorum accusationem minitanti-um in Remp. irrepsisse, Judiciorum Præfectos nimias Exactiones subditis imposuisse Rabulas, qui ne prima quidem scientiæ elementa vel Legum cunabula labiis suis unquam degustaverant, cruda studia in forum propellere, pro |Ctis Legulejos pro Politicis Nebulones & pro Oratoribus Vitiligatores in Forum prorupisse, qui nihil præter verba quæstus tantum gratiâ blaterarent, veritatem obscurarent, tempus judicandis litibus decretum battologiâ suâ inutiliter tererent, falsa pro veris evomerent litigantesque deciperent. Serenissimus igitur noster sagacissimè hæc omnia prævidens, Officialibus suis & Causidicis sportularum judicialium Moderationem clementissimè præscripsit, severissimè-que illis injunxit, ne subditos imposteriorum illis onerent atque exsugant, & ut Rabulæ isti, ut ignavum furorum pecus à præsepibus apum, ex Foro arcerentur, contra honesti, taciturni, probi, docti, veritatis studiosi, integri ac legitimi, rerum experienciâ edocti atque examinati Viri ad proponendas lites in Judiciis admitterentur, gloriosissimè Anno hujus seculi. 65. ordinavit. Tales Serenissimus noster & intimos & Justitiæ constitutos habet Consiliarios, quibus res suas arcanas ad Imperii Romani & Ditionum suarum salutem promovendam pertinentes securè potest communicare, qui Consilia salutaria ad Dei honorem & Gloriam, Principis emolumentum, Patriæ libertatem & commodum directa valent proponere, qui in respondendo cauti, in consulendo prudentes, in agendo fortes, qui præterita habent cognita, præsentia probè perpendunt & futura ex anteaactis prospiciunt: Ejusmodi

C

Con-

Confiliarios, qui, quid sit æquum aut iniquum, justum
aut injustum, quid legibus conveniat aut cum iisdem li-
tem & pugnam exercent, in judicando intelligunt, qui
consilio & prudentiâ suâ communibus Provinciæ malis
medentur; Nonne hoc Donum Dei excellentissi-
mum? Nonne hæc summa Principis & Principatus
felicitas? Macte hac Virtute, Serenissime Princeps!
Sic pax, Lex, almaque faustitas nitent! Sic tuta
Quies, sic prisca fides sub Imperio tuo reviviscunt!
Sicuti autem acris Medicina leni malagmate tempera-
tur; Sic Clementiæ affectu Justitiæ rigor leniendus.
Quod uti probè novit AUGUSTUS, ita Execu-
tionis rigorem Mansuetudinis affectu nunquam non
temperat. In irrogandis pœnis multos, qui ob a-
ttrocia scelera & flagitia mortem meruerant, mitiori pœ-
nâ affectos vitâ donavit. Subditis, qui in nuperri-
mis Tragicis Incendiis magnam rei familiaris jacturam
passi sunt, Tributa anniversaria, quæ de agris & fun-
dis, cerevisiâ coctâ, &c. persolvere debent, omnia
ad aliquot annos remisit, ut Damos iterum extruere &
rem familiarem de novo instaurare possint. Et ut
rem in pauca conferam? Serenissimo nostro amore
Dei & Civium nihil est antiquius, qui in summo fastigio
non magnus magis quàm bonus audiri semper allaboravit,
inter potentiam, Clementiamque medius. Quantus
autem exinde, quæso, amor in optimum Principem,
qui diligi à suis quàm metui mavult subditis elicitur?
Eberhardum Pium Ducem Würtembergicum cum in
Confessu quodam Principum alius alia Terræ suæ Bona
extolleret, dixisse ferunt: se meritò unico saltem Re-
gionis suæ fructu gloriari: Quod in quamcunque par-
tém illius solus foret ipse delatus, si acquiescere libe-
ret, tutò & cum omni securitate in cuius ex suis subdi-
tis, qui obviam factus esset, sinum deponere caput
& somnum capere posset. Quibus paucis effecit, ut
cæte-

cæteri Principes palmam ipsi deferrent, faterenturque,
alia omnia, quæ ostentandæ potentia causâ in me-
dium adduxissent, infrâ hoc bonum jacere, nec cum
eo comparari posse. De hac subditorum benevolen-
tiâ certè & AUGUSTUS noster gloriari potest,
quem Cives sui non secus ac Parentem Liberi amant,
pro ejus Vitâ, Salute & incolumitate ad Deum vota
faciunt assidua, nec non pro eodem Caput suum sum-
mis periculis objicere & sanguinem profundere mini-
mè dubitant. Quis igitur Principis nostri mansueti &
Clementis vitam negaret beatam? quem faustis omni-
nibus omnes boni prosequuntur.

Nunc restat, Auditores omnium ordinum hono-
ratisimi, ut & vobis Cultorem insignem liberalitatis,
quid liberalitatis? imò Heroicæ potius Magnificentia
producam pium, prudentem, justum & Clementissi-
mum Principem AUGUSTUM. Utinam autem

nunc Lingvæ mihi essent centum, centumque ora,
quibus tantam in eo virtutem pro Dignitate & debitâ
sublimitate deprædicare possem. Cyro Persarum Re-

gi apud Xenophontem subditi sui tale concinnârunt præ-
conium: ἢχ' ὁ κύριος τῆσδε γῆς ὅλως χρηματίζεσθαι ἀλ-
λα διδῆς ἢ κτώμεν ἢ δέτα; *Xenophon. lib. 8. Cyro-
pad.*

Ingenium Cyri non est
tale, ut ditari omninò velit, sed dando magis
quàm possidendo lætatur. Quali, quæso, jam

nostrum Principem decantem Encomio, cujus Heroi-
cam Magnificentiam non solum nos subditi veneramur,
sed & Orbis omnis admiratur, publicat, cantat, sonat &
ipsi Cælo inseret sive Posteritas, sive ubi non est Im-
mortalitas.

Non vult Princeps noster munificentis-
simus aurum & argentum in Theauris custodire, sed
in medium profert, ut Benignitate suâ soletur inopes.

Dico inopes: Non enim Princeps noster cum Alex-
andro Magno dat Homini vesano, qui nihil animo

non grande concipit, non dat Homini stulto, non
dat superbo, non dat fastuoso, non dat inutili Terræ
ponderi. Sed Magnificentiam suam prædicant Vidua
& Orphanæ, prædicant Scholares, prædicat Studioſa
Juventus, prædicant pauperes, prædicant suppressi
& propter paupertatem ad Eruditionem adspirare non
conantes, imò prædicat & perpetuò prædicabit, Illu-
stre hoc quod Munificentissimus Princeps vestigia Ma-
jorum suorum legens, turbulentissimis temporibus, in
quibus effretatissimus & superbissimus Hostis noster ju-
ratus Turca in ipsas Hungariæ reliquias debachabatur,
& tot præterea concurrentibus ad Regiam & Aedificia
varia impensis, absque ullo subditorum adminiculo &
collationibus propriis usque maximis sumptibus in Dei
honorem fundavit, fundatumque liberalissimè hacten-
us conservavit. AUGUSTEUM. O igitur ineffa-
bilem & plusquam Heroicam Magnificentiam! Ho-
norum & Immortalitatis appetitum animis Generosis-
sims semper fuisse ingenitam ex Historiarum Monu-
mentis informamur: Sic Alexander Heroum ille,
quos Mundus vidit, maximus, ut jam alia Exempla
sicco pede præteream, ægerrimè ferebat Patris victorias,
nihil sibi reliqui fore, dicens, si Pater omnia
subegisset. Et respondentibus Amicis: Hæc i-
psi parari omnia: Se, inquit, parvi ducere, quàm
latè regnet, si Gloriæ parandæ materia eripe-
retur. Ita & noster Serenissimus non solum Majo-
rum Gloriâ sed & propriâ, non solum Majorum potentiâ
& factis plusquam Heroicis sed & propriis & recentibus
gaudet: Præter illud enim maximum quod effecit ut nimi-
rû augustissimam Musarum sedem Illustrè hoc Augusteum
fundandum susciperet, susceptum maturaret, maturatum in
sempiternam & nunquam intermorituram Nominis sui
Gloriam perficeret, etiam immortalis cum laude Ca-
stellum

bellum illud Heldrung ab Hostium insultibus munitum
ædificavit, quin imò in candidâ nostrâ Rupe Regiam
AUGUSTIBURGIAM à se dictam futuram Prin-
cipum sedem extruxit. Et ut Imperii sui fines dila-
taret non modò novum Principatum Saxo-Querfurten-
sem instauravit, sed & Comitatum Barbyensem sibi po-
sterisqve suis acquisivit, ac Ditionibus suis adjecit.
O facta tanto Principe digna! O nunquam fatis lau-
danda! O in omne Ævum deprædicanda! Agite,
Europæi, Principem nostrum extollite, nisi ipsam Cœ-
lo intuleritis, totò Cœlò erraveritis! Quod olim Im-
perator Orientalis secundus LEO ille MAGNUS u-
nicè in votis habebat, scilicet ut Stipendia Militum
in Doctores artium Boni publici ergò conferan-
tur, id nunc AUGUSTI nostri temporibus evenit
qui sub Togâ magis quàm Sago & inter liberalia otia
Negotiaqve quàm ancipitia inclarescere mavult. Sub-
indè scilicet sibi in memoriam revocat Serenissimus no-
ster illud, quod Imperatorem Orientalem primum
MARTIANUM semper in ore habuisse Historici
memorant: Dum in pace esse possumus arma ne
induamus Lampada Serenitati Suæ tradidisse credo
Avos suos Electores Saxonix ERNESTUM, FRI-
DERICUM SAPIENTEM & quem Virtute non
minus quàm Nomine tam constanter exprimit AU-
GUSTUM, sub quorum Imperio justo ac quieto sub-
diti vires Bello amissas recollegerunt. Floruit enim
tum temporis prosperitatis Parens ac nutrix Pax inte-
grè, adfuit copia & abundantia rerum, viguit Ci-
vium & subditorum in Urbibus & Pagis Concordia &
Tranquillitas, Arma conticuerunt, in Salvo fuerunt
Academiæ & Scholæ Virtutum seminaria. Talem
gratam quietem, animumqve pacificum Duci nostro
omnes subditi Bellorum, cruentæqve victoriæ pertæsi
nunc

nunc etiam gratulantur, sub Principe quippe nostro

--- -- -- -- -- redit Concordia Virtus

Cumque fide Pietas alta cervice vagatur,
redit agris cultus, redit sacris Honor, redit securitas
subditis, redit certa cuique rerum suarum possessio,
nunc verè impletum est, quod de eo jam pridem
cecinit vates:

Abrabam Post angusta dabit Populis angusta benignus
Hermannus Hoc sub Saxonix Principe multa Deus.
in Genealo- Sed quid plura? Longum hic esset, Auditores hono-
giâ carmi- ratissimi, persequi singula facta & res præclare gestas
nicâ Regū, Serenissimi Principis nostri AUGUSTI. Quod si
Elect. ac enim cuncta Corporis mei membra verterentur in lin-
Principum gvas & omnes artus humanâ voce resonarent, dignis
Sax. tamen laudibus tantum Principem nunquam eveherem.
Interim verò memoriam tanti beneficii à Serenissimo
Principe nostro AUGUSTO in meam Tenuitatem col-
lati nullus Temporum Tractus, nulla seculi injuria a-
nimo meo eximet, nulla obliterabit oblivio æternum!
Pro Serenissima Domo ejus cunctis vitæ meæ diebus ca-
lidis Deum sollicitabo precibus & quicquid à me flue-
re potest, ad pedes Serenitatis ejus projiciam, agamque
hoc, ut non mihi solùm sed Patriæ & Patri Patriæ na-
tum me existimem.

Omnipotens Dominus Mundi fabricator & Autor
Cui Mare, cui Tellus, cui Cœlum paret & Æther
Augustum incolumem servet foveatque potenter.
Det, quæcunque rogat, adversaque spicula fortis
Avertat capite atque ejus capite atque suorum;
Quicquid agit, bene fit; pia semper vota secundet
Consiliis adsit moderator & ista secundet.
Floreat Augustus magis undique & undique semper.
Augustus vigeat magis undique & undique semper.

D I X I.

Ad

Serenissimum Principem ac Dominum

DN. AUGUSTUM,

Saxoniae, Juliae, Cliviae ac
Montium Ducem, &c.

Heroum palmare decus, celsissime
PRINCEPS,

Accipe devotæ pignora fida manûs
Accipe FALKNERI laudes TE PRINCI-
PE dignas,

Accipe, quas doctis inserit ille typis.
Accipe; dumqve faves, faveat TIBI, tan-
taqve nobis

MUNERA Cuncti potens perpetuare
velit!

L. JOHANNES OLEARIUS,

P. P. Universitatis Lipsiensis
h. t. RECTOR.

QX Xa 4314

Severissimo Principi Domini

DN. AUGUSTUM.

Saxoniae, Juliae, Cliviae ac

Montium Ducem, &c.

FF. Eorum palatino decus, celsissime

PRINCIPIS,

Accipe devota signora tua manu

Accipe FALKNERI laudes TE PRINCI

PE dignis

Accipe, quae doctis inquit ille capis

Accipe, quae doctis inquit ille capis

capis nobis

MUNERA Cuncti potens perpetuare

velis

J. JOHANNES OLIVARIUS,

P. P. Universitatis Lipsiensis

R. R. RECTOR.

V. 17. M. C.

n. 62, 11.

X 2002 902

PANEG

REVERENDISSIM

PRINCIPIA

DOM

AUGU

Primate Germani

chi-Episcopatus Magdeb

Duci Saxoniae, Juliae, Clivi

Thuringiae, Marchioni Mi

inferioris Lusatiae, Com

go & Barby,

Raven

SERENITATIS E

Res praeclare gesta l

lo adun

in

Illustris ad Sa

Auditoric

Valedictio

dic

JOHANNES BALT

Weissenfelsâ-Misnic

die 14. Julii A. O.

LEUCOPETRAE, Literis

